

Millaisia vihreitä väitteitä Suomessa esiintyy? Mitä Vihreiden väittämien direktiivi muuttaisi?

Tero Heinonen, Suomen ympäristökeskus (Syke)
@Teronomics
16.11.2023

1.

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu • Kilpailu ja kuluttajat • 2022:48

Ympäristöväittämät Suomen markkinoilla

2.

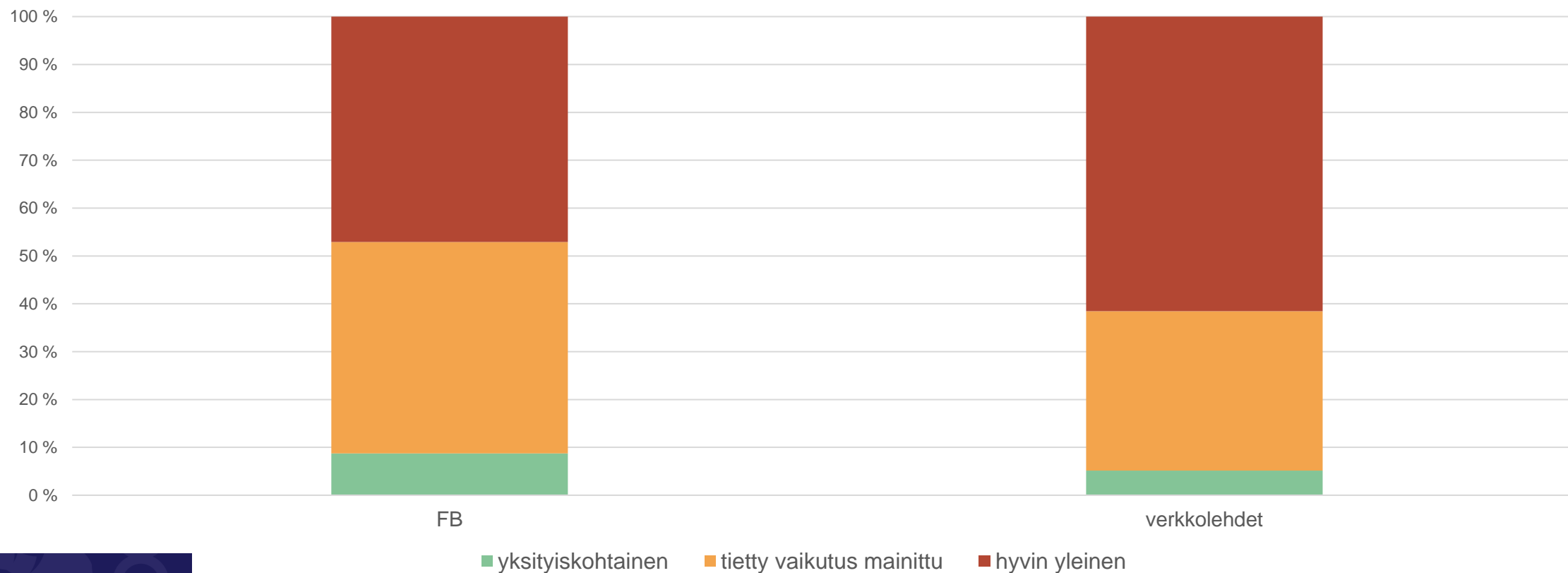

3.

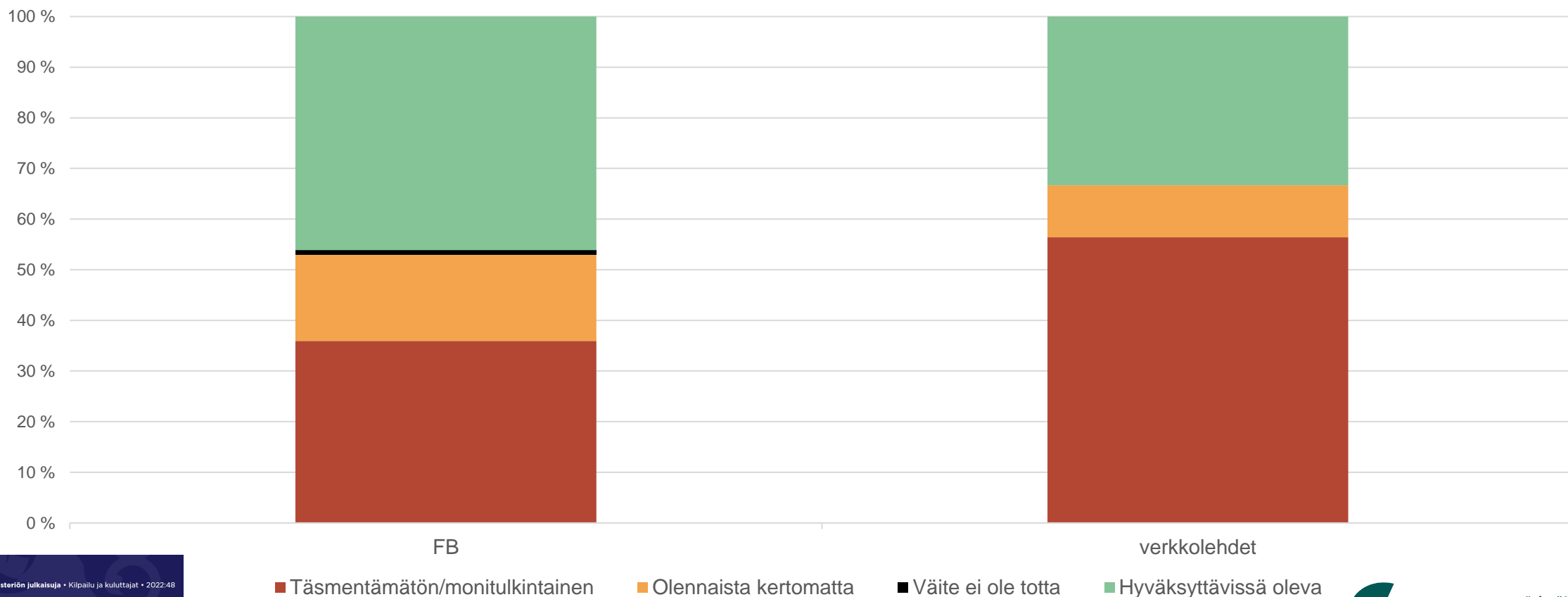
Ympäristöväittämät Suomen markkinoilla (analyysi verkkomainonnasta, Heinonen ja Nissinen 2022)

Onko mainoksen ympäristöväite tarkka?

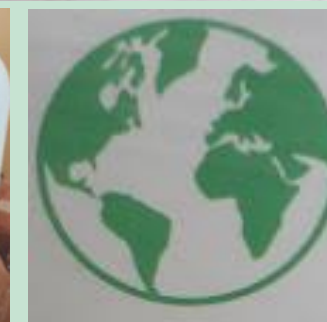
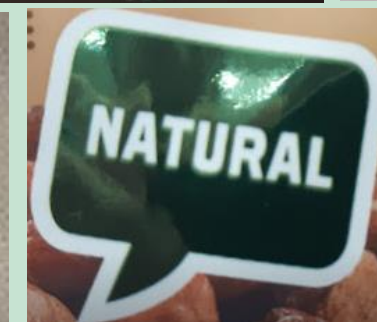
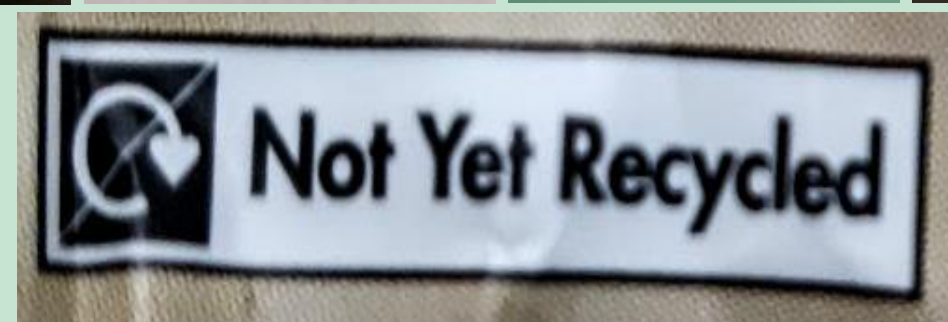
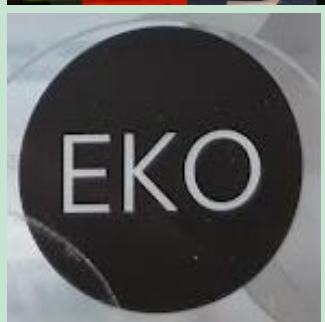
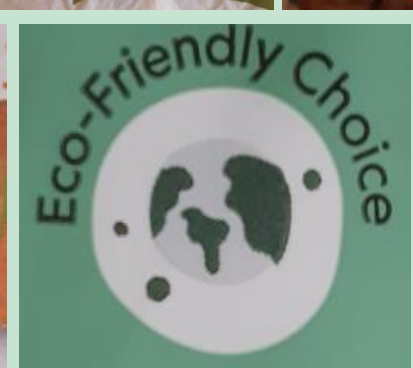
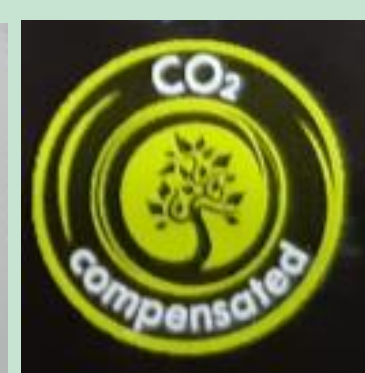
Ympäristöväittämät Suomen markkinoilla (analyysi verkkomainonnasta, Heinonen ja Nissinen 2022)

Väitteiden hyväksyttävyys

Päätulokset #ympäristöväite -tutkimuksesta

- **Ensimmäinen järjestelmällinen otos mainonnasta verkossa**
- **Vain harvoin perusteltua tai tarkempaa tietoa väitetystä paremmuudesta**
- **Yli puolet havaituista väitteistä oli joko**
  - **monitulkintaisia tai**
  - **korosti epäolennaista**

Havaittuja merkkejä (ylärivi)

Design from Finland -merkkiä kantavat tuotteet ja palvelut on muotoiltu Suomessa ammattimaisesti, vastuullisesti ja käyttäjälähtöisesti. Design from Finland -merkkiyritykset viestivät avoimesti tuotantoketjunsu rakenteesta ja valmistusmaasta.

Kier(t)otalousmerkkejä?

Green Claims -ehdotus vastaa ongelmiin

(Heinonen ja Suikkanen 2023)

- **Tervettä kilpailua** edistetään
  - tukee ympäristön kannalta parempien yritysten ja tuotteiden kilpailuedellytyksiä
- Väittämien laatu paranee
  - **yhden sanan väitteet** (ympäristöystävällinen, ekologinen, vihreä jne.) edellyttäisivät erinomaista suoriutumista
  - **elinkaariset vaikutukset** on arvioitava
  - väittämän tulee **kohdistua merkittävään seikkaan** tai vaikutukseen
  - tarkoittaa vertailusääntöjä suhteessa kilpaileviin tai aiempiin tuotteisiin
  - poistaa markkinoilta merkit, joiden kriteereistä ei ole tietoa
- **Avoimuus** on erittäin tärkeää markkinoiden toiminnalle

Ympäristöväittämien todentaminen

(Heinonen ja Suikkanen 2023: VIHERVÄITE-hanke)

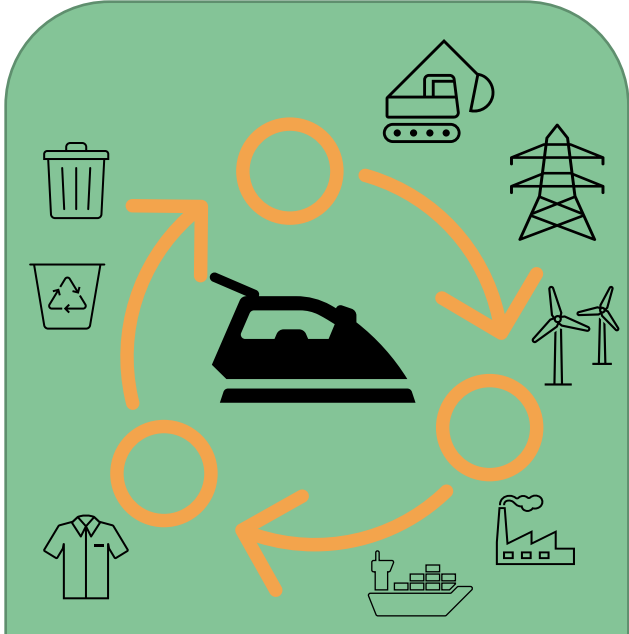

Arviointi

Todentaminen

Väittäjä

Julkisuus

Elinkaarinäkökulma

Täsmällinen tieto
Arvoketjukoht. data (jos mahd.)
Tunnista merkittävät haitat
Käytä "laajalti tunnustettua tieteellistä näyttöä"

Vaatimustenmukaisuustodistus

Väitä vain merkittäviä seikkoja.

Vertailuissa kerro parannukset

- alan yleiseen käytäntöön,
- aiempaan (max. 5 vuotta)

Kerro mitä kuluttajan tulisi tehdä, jotta väitetyt hyödyt saavutetaan (esim. käyttövaihe)

Julkaise selkeä ja ymmärrettävä tiivistelmä. Sekä laskelmat, oletukset, rajoitukset, tulokset ja tiedot mahd. päästöhyvityksistä sekä vaatimustenmukaisuustodistus

Direktiivi eri toimijoiden näkökulmasta

(Heinonen ja Suikkanen 2023: VIHERVÄITE-hanke)

Yritykset

Ympäristöväitteet arvioitava ja toteennäytettävä etukäteen (art. 3)

Vertailu (art. 4 ja 6)

- Samanlainen informaatio ja data
- Parannuksen oltava merkittävä

Poikkeukset

- Mikroyrityksille vapaaehtoista (kuitenkin UCPD ja kuluttajansuojalainsäädäntö pätevät)
- Sektorikohtainen lainsäädäntö (art. 1)

Todentaminen (ex-ante)

Verifikaatio (art. 10 ja 11)

- Akkreditoitu
- Riippumaton
- Vaatimustenmukaisuustodistus

Ympäristömerkinnät (art. 7 ja 8)

- Arviointikriteerit (art. 3) kuten omaehtoisilla väitteillä
- Kriteerit läpinäkyviä, tieteeseen perustuvia, ymmärrettäviä ja vapaasti saatavilla

Viranomaiset

Jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset (art. 13-15)

- Joka maassa yksi tai useampi
- Valvonta (ex-post)
- Pääsy myös yritysten liikesalaisuuksiin
- Rangaistukset (art. 17)
- Yksityiskohtainen julkinen raportti vuosittain (art. 15)
- Tiivistelmä vuosittain komissiolle (art. 20)

Unioni

- Komission delegoidut asetukset (art.18-19)
- EEA julkaisee raportin joka toinen vuosi (art. 20)

Markkinat

Viestintä (art. 5)

- Julkaistava kaikkien saataville: arviointi, laskenta, oletukset, rajoitukset, tulokset ja selväkielinen tiivistelmä (pl. liikesalaisuudet)

Valitusoikeus (art. 16)

- Järjestöt
- Intressitahot

Avoimia kysymyksiä: Riittävätkö resurssit ?

- **Yrityksissä** (Heinonen ja Suikkanen 2023, Heinonen ja Nissinen 2022)
  - vahvistetaan osaamista yritysten markkinointitiimeissä, viestinnässä ja tuotekehityksessä sekä markkinointi- ja viestintätoimistoissa
  - avun tarve korostuu pk-yrityksissä
- **Viranomaisissa**
  - Valvonnassa oikeustiede kohtaa luonnontieteen ja taloustieteen (Heinonen ja Suikkanen 2023, Kautto ym. 2021)
  - viranomaisresurssin vahvistamista ympäristöväittämien valvonnassa piti hyväksyttävänä 90% asiantuntija-paneelistista (Salo, 2023)

Avoimia kysymyksiä 2

- Millä **metodilla** arviointi tulisi suorittaa?
  - ”widely recognised scientific evidence” ei kerro kovin paljoa
  - Tarvitaan opastusta, esimerkkejä, viittauksia hyviin sektorikohtaisiin standardeihin ja menetelmiin (FSLCI 2023, Heinonen ja Suikkanen 2023)
- **Mikroyrityksiä** eli alle 10 hengen yrityksiä direktiivi ei koskisi
  - mutta olemassa olevat markkinointisäädökset koskevat: totuudenmukaisuus ja selkeys
  - osana isomman yrityksen tuotantoketjua, tiedontarve saattaa koskea myös mikroyrityksiä (Heinonen ja Suikkanen 2023)
- Mahdollinen **epäyhtenäinen implementointi ja valvonta** eri jäsenmaissa
  - nykyisellään viranomaisen saattaa puuttua tiettyyn markkinointiin yhdessä jäsenmaassa, mutta muissa jäsenmaissa sitä katsotaan läpi sormien (Heinonen ja Suikkanen 2023)
  - komissiolla on mahdollisuus toteuttaa koordinoituja toimia koko unionia koskevissa tilanteissa (vrt. VW päästöhuijaus)

Pärjäävätkö parempia ratkaisuja tarjoavat suomalaisyritykset maailmalla?

- sääntely on **tiukentumassa myös EU:n ulkopuolella** (USA, UK, Australia, Kiina)
- taataanko suomalaisten **yritysten tietotaito?**
- onko valvonta **kotimarkkinoilla riittävän tiukkaa?**

Lähteet:

FSLCI 2023. Position Paper in response to the European Commission's Draft Green Claims Directive. The Forum for Sustainability for Life Cycle Innovation, Berlin. Saatavilla: <https://fslci.org/statements/fslci-position-paper-in-response-to-the-green-claims-directive/>

Heinonen ja Nissinen 2022. Ympäristöväittämät Suomen markkinoilla. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164261>

Heinonen ja Suikkanen, 2023. EU:n Vihreiden väittämien aloitteen vaikutukset Suomessa. VIHERVÄITE-hanke, käsikirjoitus. Hankkeen tiedot:

https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/EUn_Vihreiden_vaittamien_aloitteen_vaikutukset_Suomessa_VIHERVAITE

Kautto Petrus ym. 2021. The Circular Economy and Product Policy. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163214>

Kuluttajaliitto ja Kantar Public 2022. Aidosti vihreää vai viherpesua? – Kyselytutkimus kuluttajien suhtautumisesta ja luottamuksesta ympäristöväitteisiin ja -merkkeihin.

Saatavilla: <https://www.kuluttajaliitto.fi/viherpesuviisari/>

Salo Marja ym. 2023. Ohjauskeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165085/VNTEAS_2023_47.pdf

KIITOS!

Direktiivistä tarkemmin: Syken VIHERVÄITE-hanke

#vihervaite #greenclaims

Tero Heinonen
Suomen ympäristökeskus (Syke)
etunimi.sukunimi@syke.fi
@Teronomics
16.11.2023